

REACH VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARINA İLİŞKİN CEFIC YASAL REHBERİ

YAYIMLANMIŞ BİLGİLERİN KULLANIMI

SIEF'lerde ve Konsorsiyumlarda yer alan firmaların Avrupa Kimyasallar Ajansı'na (AKA) teslim edecekleri kayıt dosyalarında sunacakları bilgilerin yasal mülkiyetine sahip olmaları ya da bu çalışmalara atıfta bulunma hakkına sahip olmaları gerekmektedir (REACH Tüzüğü Madde 10). Bu kapsamda Avrupa Kimya Sanayi Konseyi (CEFIC) firmalara yol göstermek amacıyla "Yayımlanmış Bilgilerin Kullanımına İlişkin Rehber" hazırladı. Rehberde, dikkat edilmesi gereken hususlar aşağıdaki şekilde özetlenmiştir:

1. Kamu erişimine açık bilgiler:

Kamu erişimine açık bilgiler REACH kayıt dosyalarının hazırlanmasında bedelsiz olarak kullanılabilir. Ancak bu bilgiler telif haklarına ya da diğer bilgi (veri) koruma mevzuatlarına tabi olabilir. Bu nedenle, kullanılacak bilgilerin ilgili ülkedeki telif haklarına ya da diğer veri koruma mevzuatlarına tabi olup olmadığı kontrol edilmelidir. Kamu erişimine açık olmayan bilgilerin kullanılabilmesi için bilgi sahibi/yayımcısı ile iletişime geçerek telif hakkı sahibinden (copyright holder) bilgiye erişim hakkı (Letter of Access) alması ve gerekli ise bilgi paylaşım anlaşması (Data sharing agreement) imzalamalarını, bu bilgilerin tüm SIEF üyeleri tarafından ya da başka SIEF'ler tarafından kullanılabilmesine olanak sağlamak için de bu anlaşmaların kapsamını geniş tutmaları tavsiye edilmektedir.

2. Yayımlanmış çalışmalar/periodyik dergiler:

Periodyik dergilerde yayımlanan çalışma özetlerini ya da tam çalışma raporlarını yasal olarak satın alan firmaların ve SIEF'lerin, bu çalışmalarda yer alan bilgilerin (REACH kayıt dosyasının hazırlanmasında kullanma gibi) ticari amaçlar için kullanılıp kullanılmayacağını kontrol etmeleri gerekmektedir. Çünkü periodyik dergilerde yayımlanan çalışmaların ticari olmayan araştırmalar ve eğitim amaçlı kullanılmasına izin verilmektedir.

3. Yasal kopyası satın alınan çalışmaların/bilgilerin çoğaltılması:

Satın alınan çalışmaların yasal kopyasında yer alan bilgilerin AKA'ya teslim edilecek ortak kayıt dosyasında kullanılması telif haklarının ihlal edilmesine sebep olabilir. Çünkü yasal olarak bir çalışmanın kopyasının satın alınması bu kopyanın çoğaltılabileceği ya da başkalarıyla paylaşılabilceği anlamına gelmez. Bu durum elektronik ortamda yayımlanan dergiler için de geçerlidir. Çok nadiren de olsa yasal olarak satın alınmış bir çalışmanın kopyasının başkalarıyla paylaşılmasına ve çoğaltılmasına izin verilir. Bu nedenle firmaların bilgiye erişim hakkı (Letter of Access) alması ya da çalışmanın tüm kayıt ettirenler tarafından paylaşılabilceğini içeren bilgi paylaşım anlaşması (Data sharing agreement) imzalamaları gerekir.

4. Yasal kopyası satın alınan bir çalışmanın IUCLID 5 ile Avrupa Kimyasallar Ajansı'na gönderilmesi:

Bir çalışmanın (full study report) yasal kopyasını başkaları ile paylaşmak da dahil kayıt dosyalarında kullanmak için satın alan bir firma; yasal kopyadaki bilgileri, AKA'ya teslim edilecek kayıt dosyasında kullandığı zaman, AKA dosya değerlendirmesi sırasında, yasal kopyanın (full study report) kendilerine gönderilmesini talep edebilir. Yasal kopyanın elektronik ortamda IUCLID 5 ile AKA'ya gönderilmesi telif haklarının ihlal edilmesi anlamına gelebilir. Bu nedenle firmalar, kayıt dosyalarına bu çalışmaları eklemek yerine yasal mülkiyetine sahip oldukları ve rapor halinde bulunan bilgileri, kaynağını da belirtmek koşulu ile kayıt dosyasında referans olarak gösterebilirler.

5. Kayıt dosyalarında sunulacak ana çalışmaların (key study) ve yardımcı çalışmaların (supporting study) yasal mülkiyetleri:

Firmaların kayıt dosyalarında sunacakları tüm bilgilerin yasal mülkiyetine sahip olmaları gerekir.

6. Telif hakkı/yetkisi alınabilecek sistem/kurum:

Kâr amacı gütmeyen bir kuruluş olan New York'taki Copyright Clearance Center, firmalar için telif hakları anlaşmaları düzenlemektedir. Firmalar, SIEF'ler ya da Konsorsiyumlar bu kuruluş ile iletişime geçerek REACH kayıt dosyalarında kullanmak istedikleri bilgiler için telif hakkı satın alabilirler.

7. Avrupa Telif Hakları Direktifi Madde 5(3a)'nın {European Copyright Directive, Article 5(3)(a)} ülkelerdeki mevcut telif hakkı yasalarında yer alması:

Telif hakları ile korunan dökümanların/bilgilerin, bilimsel araştırma amaçlı kullanılmasına olanak sağlayan Avrupa Telif Hakları Direktifi {European Copyright Directive} Madde 5(3)(a)'nın AB'de mevcut her tüzük için uygulanamayacağı ifade edilmiştir. Bu nedenle ülkelerdeki mevcut telif hakkı kanunlarında Avrupa Telif Hakları Direktifi Madde 5(3)(a) yer alsa bile, bu muafiyetin REACH kayıt dosyaları için geçerli olup olmadığının kontrol edilmesi gerekir.

8. Yayımlanmış çalışmaların içeriğinin kullanılması:

Avrupa Kimyasallar Ajansı (AKA) 24 Nisan 2009 tarihinde yayımladığı REACH duyurusunda, yayımlanmış çalışmalardan derlenen bilgilerin bedelsiz olarak REACH kayıt dosyalarında kullanılmayacağını fakat yayımlanmış makalelerin içeriklerinin farklı formatlarda kullanılabileceğini duyurmuştur.

9. İnternette yayımlanan bilgiler:

İnternette çalışma (araştırma) sonuçlarını yayımlayan firmalar, bilgilerin kayıt amaçlı kullanımına belirli şartlarda izin veriyor. Bu nedenle internette yayımlanan bilgileri kullanmak isteyen firmaların web sitelerindeki telif haklarını dikkatli bir şekilde incelemeleri gerekiyor. Bazı web sitelerinde yayımlanan çalışmaların kayıt amaçlı kullanılmayacağı ya da kullanım şartları belirtiliyor. Örneğin OECD yaptığı duyuruda, kendi web sitesinde yayımladığı Güvenilir Çalışma Özetleri (Robust Study Summaries) verilerin mülkiyetinin çalışmayı yapanlara ait olduğunu, bu bilgileri kullanmak isteyenlerin

çalışma sahibi ile iletişime geçmeleri gerektiğini ve OECD'nin bu çalışmaların kullanımına izin verme hakkının bulunmadığı belirtti. Eğer web sitesinde yayımlanan bilginin telif hakkına ilişkin herhangi bir bilgi (copyright formula) mevcut değilse web sitesinde iletişim bilgileri verilen kişi ile iletişime geçilebilir.

10. Hükümetlerin sahip oldukları bilgiler:

Bazı bilgilerin kullanımlarına belirli bir süre izin verilmez daha sonra kullanımları serbest olur. Buna örnek olarak WTO TRIPs Agreement (Trade Related Aspects of Intellectual property Rights: Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Hakları Anlaşması) ile korunan bilgiler verilebilir. Bu anlaşma ile korunan bilgilerin REACH kayıt dosyalarında kullanımı mümkün değildir. Bu nedenle kayıt dosyalarında kullanılmak istenen bilgilerin bu anlaşma ile korunmadığından emin olunmalıdır. AB dışı ülkeler örneğin Japonya ve Kore, kendilerinde mevcut olan bilgileri belirli şartlarda ve ücret karşılığı verebileceklerini beyan ettiler. SIEF'ler ve Konsorsiyumlar bu ülkelerin veri bankalarını tarayabilirler. Bu ülkelerin yetkili otoriteleri ile temasa geçerek ve bilgilerin kullanım şartlarını sağlayarak gerekli bilgileri kayıt dosyalarında kullanabilirler.

11. Literatür araştırması:

REACH için literatür araştırmasının yapılması gerekir. REACH için yapılan literatür tarama çalışmaları yayınlara atıfta bulunarak ya da kaynak gösterilerek telif hakları ihlal edilmeden yapılabilir. Çünkü telif hakları yayımlanan çalışmalardaki ifadelerin orijinal halini korur, içindeki verileri değil. Firmaların yaptıkları literatür tarama çalışmalarının sonuçlarını kendi formatlarını kullanarak hazırlamalarında fayda vardır.

12. Makalelerde ya da çalışmalarda yer alan veriler/ifadeler:

Makalelerde ya da çalışmalarda yer alan veriler, bilgiler ve fikirler genellikle telif hakkı ile korunmaz. Fakat veri çok özel ise verinin orijinal hali telif hakkı ile korunabilir. Ayrıca Almanya gibi bazı ülkelere yayımlanmış çalışmalar ya da elektronik ortamdaki veriler kanunen korunmaktadır.

13. Yayımlanmış çalışmalarda yer alan bilgilerin IUCLID 5'te istenen bilgilerden daha az olması:

Yayımlanmış çalışmalar (derlemeler) önceden yapılan çalışmaların değerlendirilmesi ile oluşturulur. Yayımlanmış çalışmalarda yer alan bilgiler asıl kopyadaki bilgiler ile birebir aynı değildir. Yayınlarda yer alan bilgiler IUCLID 5'te istenen bilgilerden daha az olabilir.

Kaynak: [CEFIC](#)

Orijinal İngilizce doküman: <http://cefic.be/Files/Publications/Cefic-Legal-Guidance-REACH-IP-use-of-published-information-DEC-09.pdf>